

Brussel, 22 december 2008

**CONTROLEDIENST VOOR
DE ZIEKENFONDSEN**

Omzendbrief: 08/14/D1

Rubriek: 24

Uw contactpersoon: Robert VERSCHOREN, Financieel inspecteur-directeur
Tel.: 02/209.19.27

**Bijzondere richtlijnen inzake de voorzieningen
voor brugpensioen en vakantiegeld**

I. VOORZIENINGEN VOOR BRUGPENSIOEN

1. Principe

In toepassing van artikel 46 van het *koninklijk besluit van 21 oktober 2002 tot uitvoering van artikel 29, §§ 1 en 5, van de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen*, gewijzigd door het koninklijk besluit van 15 september 2006, moeten de voorzieningen voor brugpensioen worden geboekt in de boekhouding van de vrije en aanvullende verzekering, meer bepaald in het administratief centrum.

Overeenkomstig artikel 52, tweede lid, van voornoemd koninklijk besluit mogen de voorzieningen voor brugpensioen enkel worden geactiveerd indien deze verband houden met een ingrijpende wijziging in de structuur of de organisatie van de mutualistische entiteit en ertoe strekken een gunstige en duurzame invloed te hebben op de rentabiliteit van de mutualistische entiteit. In de toelichting bij de jaarrekening dient verantwoord dat aan deze voorwaarden is voldaan.

In toepassing van artikel 53 van voornoemd koninklijk besluit dienen de aldus onder de rubriek "oprichtingskosten" geactiveerde voorzieningen voor brugpensioen minstens afgeschreven volgens het ritme van de afname van de voorzieningen voor brugpensioen.

2. Waardering

De waardering van de voorziening voor (conventioneel) brugpensioen wordt gebaseerd op het advies 107/9 van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen, dat stelt dat het bedrag van de nodige voorziening rekening moet houden met enerzijds het sterfterisico en anderzijds de factor rente. Wat deze laatste factor betreft, zullen de datum waarop de kost moet worden betaald en de spreiding ervan uiteraard een weerslag hebben, via actualisatie, bij de rechtstreekse waardering van de te vormen voorziening, indien deze datum meer dan een jaar verwijderd is. Voor de berekeningsmodaliteiten van deze voorziening wordt verwezen naar het koninklijk besluit van 7 mei 2000 betreffende de activiteiten van de verzorgingsinstellingen, met name de pensioenfondsen. In bijlage 1 wordt een vereenvoudigde berekeningsmethode uitgewerkt. Er mag afgeweken worden van de parameters die zijn weerhouden in deze berekeningsmethode voor zover dit kan verantwoord worden op basis van objectieve elementen.

3. Boekingswijze

De voorzieningen voor brugpensioen worden in de boekhouding van de vrije en aanvullende verzekering opgenomen op de datum waarop in hoofde van de mutualistische entiteit de verplichting ontstaat om de vergoeding wegens brugpensioen uit te keren, d.w.z. op het ogenblik waarop het ontslag meegedeeld wordt aan de werknemer.

3.1. Boekingen met betrekking tot de niet-geactiveerde voorzieningen voor brugpensioen

- a) Aanleg of toevoeging van de voorziening:

```
-----
635098    Voorzoningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen –
          toevoeging
@ 165     Voorzoningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen
-----
```

Jaarlijks wordt per einde boekjaar het bedrag van de voorzieningen voor brugpensioen herberekend rekening houdend met de nieuwe en uitgetreden bruggepensioneerden, alsook met het feit dat voor de andere bruggepensioneerden de pensioengerechtigde leeftijd verder is genaderd. Het verschil tussen het nieuwe bedrag van de voorzieningen en het bedrag per einde vorig boekjaar wordt, naargelang het geval, hetzij toegevoegd overeenkomstig bovenstaande boeking, hetzij teruggenomen overeenkomstig onderstaande boeking:

- b) Afname van de voorziening:

```
-----
165       Voorzoningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen
@ 635198  Voorzoningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen – besteding
          en terugnemng
-----
```

3.2. Boekingen in geval van activering van de voorzieningen voor brugpensioenen

- a) Aanleg van de voorziening en wijziging ingevolge toe- en uittredingen van bruggepensioneerden:

De aanleg van de voorziening alsook het saldo van de toe- of afname ervan ingevolge enerzijds toetredingen van nieuwe bruggepensioneerden en anderzijds uittredingen van bruggepensioneerden wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd of tengevolge overlijden, wordt naargelang de situatie als volgt geboekt:

Aanleg en toename:

 635098 Voorzieningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen –
 toevoeging
 @ 165 Voorzieningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen

Afname:

 165 Voorzieningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen
 @ 635198 Voorzieningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen –
 besteding en terugneming

- b) Activering van de voorziening voor brugpensioenen als herstructureringskosten:

Onderstaande inboekingen gebeuren in principe gelijktijdig met deze vermeld onder punt a) supra:

Bij aanleg en toename van de voorziening:

 201 Herstructureringskosten
 @ 635998 Voorzieningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen – activering
 als herstructureringskosten

Bij afname van de voorziening:

 635998 Voorzieningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen – activering
 als herstructureringskosten
 @ 201 Herstructureringskosten

- c) Afschrijving van de reeds geboekte herstructureringskosten:

Jaarlijks wordt per einde boekjaar voor de bruggepensioneerden waarvoor de pensioengerechtigde leeftijd verder is genaderd, het bedrag van de voorzieningen voor brugpensioenen herberekend. Het verschil tussen het lagere nieuwe bedrag van de voorzieningen en het bedrag per einde vorig boekjaar dient teruggenomen. Daarnaast dienen de herstructureringskosten jaarlijks (minstens) te worden afgeschreven volgens het ritme van de afname van de voorziening voor brugpensioenen. Dit wordt respectievelijk als volgt geboekt per einde boekjaar :

 165 Voorzieningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen
 @ 635198 Voorzieningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen –
 besteding en terugnemning

en

 630098 Afschrijvingen op oprichtingskosten
 @ 201 Herstructureringskosten

3.3. Effectieve betaling van het brugpensioen

Bij de betaling van de brugpensioenen (in de loop van het jaar) via de vrije en aanvullende verzekering wordt de kostenrekening "624xx⁽¹⁾ – Ouderdoms- en overlevingspensioenen" gedebiteerd. Indien de brugpensioenen daarentegen worden betaald vanuit de verplichte verzekering, zal het aandeel dat ten laste is van de vrije en aanvullende verzekering verrekend worden via de lopende rekening verplichte verzekering/vrije en aanvullende verzekering en worden ingeboekt op de kostenrekening "629xx⁽¹⁾ – Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen aangerekend door de verplichte verzekering".

II. VOORZIENINGEN VOOR VAKANTIEGELD

1. Principe

In toepassing van artikel 69, tweede lid, van het *koninklijk besluit van 21 oktober 2002 tot uitvoering van artikel 29, §§ 1 en 5, van de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen*, gewijzigd door het koninklijk besluit van 15 september 2006, moeten de schulden die voortvloeien uit vakantiegeld volledig worden geboekt in de boekhouding van de vrije en aanvullende verzekering.

2. Waardering

De waardering van de voorziening voor vakantiegeld gebeurt in overeenstemming met de maximumpercentages die elk jaar door de Administratie der Directe Belastingen worden vastgelegd. Indien de werkelijke last echter minder zou bedragen, is er geen verplichting om deze maximale berekeningswijze aan te houden.

De maximumpercentages m.b.t. de aan te leggen voorzieningen voor vakantiegeld bedragen vanaf het boekjaar 2000 (vakantiegeld uit te betalen in 2001):

- voor arbeiders: 10,27% van 108/100 van de lonen toegekend aan arbeiders en leerlingen;
- voor bedienden: 18,80% van de vaste en veranderlijke bezoldigingen waarover vakantiegeld verschuldigd is. Het (dubbel) vakantiegeld zelf, de eindejaarspremies, de dertiende maand en gelijkaardige vergoedingen mogen niet voorkomen in de berekeningsbasis. Hetzelfde geldt voor de bezoldigingen van de bedienden die de mutualistische entiteit hebben verlaten.

⁽¹⁾ De letters "xx" staan voor de classificatiecode van de diensten.

3. Boekingswijze

a) Aanleg of toevoeging :

 6250xx⁽¹⁾ Voorzieningen voor vakantiegeld - toevoeging
 @ 456 Vakantiegeld (geraamd bedrag)

Jaarlijks wordt per einde boekjaar het bedrag van de voorzieningen voor vakantiegeld herberekend. Het verschil tussen het nieuwe bedrag van de voorzieningen en het bedrag per einde vorig boekjaar wordt, naargelang het geval, hetzij toegevoegd overeenkomstig bovenstaande boeking, hetzij teruggenomen overeenkomstig onderstaande boeking:

b) Besteding en terugneming:

 456 Vakantiegeld (geraamd bedrag)
 @ 6251xx⁽¹⁾ Voorzieningen voor vakantiegeld – besteding en terugneming

c) Betaling:

Bij de betaling van het vakantiegeld (in de loop van het jaar) via de vrije en aanvullende verzekering wordt de kostenrekening "623xx⁽¹⁾ – Overige personeelskosten" debiteerd. Indien het vakantiegeld daarentegen wordt betaald vanuit de verplichte verzekering, zal het aandeel dat ten laste is van de vrije en aanvullende verzekering verrekend worden via de lopende rekening verplichte verzekering/vrije en aanvullende verzekering en worden ingeboekt op de kostenrekening "629xx⁽¹⁾ – Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen aangerekend door de verplichte verzekering".

De Voorzitter van de Raad,

N. JEURISSEN

Deze omzendbrief vervangt omzendbrief 96/8/D1 van 24 december 1996.

⁽¹⁾ De letters "xx" staan voor de classificatiecode van de diensten.

Berekening van de voorzieningen voor brugpensioenen

A. Voorzieningen voor de reeds bruggepensioneerde werknemers

De berekeningswijze wordt verduidelijkt aan de hand van een concreet voorbeeld van een bruggepensioneerde werknemer aan wie tijdens het jaar 2008 gemiddeld maandelijks 1.250 EUR uitgekeerd werd. Deze werknemer is geboren op 1 november 1951 en is dus 57 jaar per 31 december 2008.

Voor de berekeningen worden volgende veronderstellingen gemaakt:

- er vindt jaarlijks een indexatie van 2% plaats;
- het jaarlijks uit te keren bedrag wordt ineens en bij het begin van het jaar betaald (= prenumerando). De actualisatie vindt bijgevolg voor de eerste maal plaats begin 2010. De technische rentevoet i bedraagt 4,75% ⁽¹⁾.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de jaarlijks uit te keren bedragen:

Jaartal	Leeftijd op 1 november	Uit te keren bedrag
2009	58	$12 \cdot 1,02^1 \cdot 1.250 = 15.300,00$
2010	59	$12 \cdot 1,02^2 \cdot 1.250 = 15.606,00$
2011	60	$12 \cdot 1,02^3 \cdot 1.250 = 15.918,12$
2012	61	$12 \cdot 1,02^4 \cdot 1.250 = 16.236,48$
2013	62	$12 \cdot 1,02^5 \cdot 1.250 = 16.561,21$
2014	63	$12 \cdot 1,02^6 \cdot 1.250 = 16.892,44$
2015	64	$12 \cdot 1,02^7 \cdot 1.250 = 17.230,29$
2016	65	$10 \cdot 1,02^8 \cdot 1.250 = 14.645,74$
Totaal		128.390,28

Vanaf 2010 dienen deze bedragen geactualiseerd te worden. In de volgende tabel zijn de huidige waarden berekend, enerzijds zonder inachtnaem en anderzijds met inachtnaem van de overlijdenskansen. Met de overlijdenskansen mag rekening gehouden worden indien een groep bruggepensioneerden van hetzelfde geslacht en met dezelfde leeftijd meer dan 100 leden telt.

De overlijdenskansen die in de tabel vermeld staan, zijn afgeleid uit de sterftetafel MR (voor mannen). Voor vrouwen dient de sterftetafel FR gebruikt te worden. De beide tafels zijn vastgelegd in de bijlage gevoegd bij het koninklijk besluit van 17 december 1992 betreffende de levensverzekeringsactiviteiten.

Jaartal	Huidige waarde per 31 december 2008	
	zonder overlijdenskansen	met overlijdenskansen
2009	$15.300,00 \cdot v^0 = 15.300,00$	$15.300,00 \cdot 1,000 = 15.300,00$
2010	$15.606,00 \cdot v^1 = 14.898,33$	$14.898,33 \cdot 0,993 = 14.794,04$
2011	$15.918,12 \cdot v^2 = 14.507,21$	$14.507,21 \cdot 0,985 = 14.289,60$
2012	$16.236,48 \cdot v^3 = 14.126,35$	$14.126,35 \cdot 0,977 = 13.801,44$
2013	$16.561,21 \cdot v^4 = 13.755,49$	$13.755,49 \cdot 0,968 = 13.315,31$
2014	$16.892,44 \cdot v^5 = 13.394,37$	$13.394,37 \cdot 0,958 = 12.831,81$
2015	$17.230,29 \cdot v^6 = 13.042,73$	$13.042,73 \cdot 0,948 = 12.364,51$
2016	$14.645,74 \cdot v^7 = 10.583,60$	$10.583,60 \cdot 0,936 = 9.906,25$
Totaal	109.608,08	106.602,96

⁽¹⁾ De factor die de actualisatie tot uitdrukking brengt, wordt door de letter 'v' voorgesteld. In formulevorm : $v = 1/(1+i)$. Uit $i = 4,75\%$, volgt $v = 0,954654$.

Voor de in het voorbeeld besproken bruggepensioneerde werknemer dient een voorziening aangelegd ten belope van voormeld totaal (109.608,08 EUR zonder overlijdenskans of 106.602,96 EUR met overlijdenskans).

Deze berekening dient voor alle bruggepensioneerden hernomen te worden. De aan te leggen voorzieningen zijn de som van de individuele voorzieningen.

B. Voorzieningen voor de toekomstig bruggepensioneerde werknemers

De berekeningswijze wordt verduidelijkt aan de hand van een concreet voorbeeld van een werknemer van wie contractueel vaststaat dat hij op zijn 60ste verjaardag met brugpensioen gaat en aan wie maandelijks 1.250 EUR zal uitbetaald worden. Deze werknemer is geboren op 31 maart 1949 en is dus 59 jaar per 31 december 2008.

Hierbij worden de volgende veronderstellingen gemaakt:

- bij het begin van elk kalenderjaar vindt een indexatie plaats van 2% (voor de eerste maal van toepassing tijdens 2010);
- het per kalenderjaar uit te keren bedrag wordt ineens uitgekeerd. De eerste maal aan het begin van de maand nadat de werknemer met brugpensioen gegaan is, vervolgens aan het begin van elk kalenderjaar;
- het bedrag dat uitgekeerd wordt tijdens het jaar waarin de werknemer met brugpensioen gaat, wordt niet geactualiseerd. De actualisatie is bijgevolg voor de eerste maal van toepassing op het bedrag dat aan het begin van 2010 uitgekeerd wordt. De technische rentevoet i bedraagt 4,75%.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de uit te keren bedragen.

Jaartal	Leeftijd op 1 april	Uit te keren bedrag
2009	60	$9 \cdot 1,02^0 \cdot 1.250 = 11.250,00$
2010	61	$12 \cdot 1,02^1 \cdot 1.250 = 15.300,00$
2011	62	$12 \cdot 1,02^2 \cdot 1.250 = 15.606,00$
2012	63	$12 \cdot 1,02^3 \cdot 1.250 = 15.918,12$
2013	64	$12 \cdot 1,02^4 \cdot 1.250 = 16.236,48$
2014	65	$3 \cdot 1,02^5 \cdot 1.250 = 4.140,30$
Totaal		78.450,90

In de volgende tabel zijn de geactualiseerde waarden berekend, enerzijds zonder inachtnaem en anderzijds met inachtnaem van de overlijdenskansen.

Jaartal	Geactualiseerde waarde per 31 december 2008	
	zonder overlijdenskans	met overlijdenskans
2009	$11.250,00 \cdot v^0 = 11.250,00$	$11.250,00 \cdot 1,000 = 11.250,00$
2010	$15.300,00 \cdot v^1 = 14.606,21$	$14.606,21 \cdot 0,991 = 14.474,75$
2011	$15.606,00 \cdot v^2 = 14.222,75$	$14.222,75 \cdot 0,981 = 13.952,52$
2012	$15.918,12 \cdot v^3 = 13.849,36$	$13.849,36 \cdot 0,970 = 13.433,88$
2013	$16.236,48 \cdot v^4 = 13.485,77$	$13.485,77 \cdot 0,958 = 12.919,37$
2014	$4.140,30 \cdot v^5 = 3.282,93$	$3.282,93 \cdot 0,946 = 3.105,65$
Totaal	70.697,02	69.136,17

Voor de in het voorbeeld besproken werknemer die tijdens 2009 met brugpensioen gaat, dient een voorziening aangelegd ten belope van voormeld totaal per 31 december 2008 (70.697,02 EUR zonder overlijdenskans of 69.136,17 EUR met overlijdenskans).

Deze berekening dient hernomen te worden voor alle werknemers van wie met zekerheid geweten is dat ze tijdens de volgende jaren met brugpensioen zullen gaan. De aan te leggen voorzieningen zijn de som van de individuele voorzieningen.

C. Totale voorzieningen

De totale voorzieningen zijn de som van de onder A en B berekende voorzieningen voor brugpensioen.